

Si res no ho impedeix, el proper 9 de gener començarà a la regió autònoma del sud del Sudan un referèndum per decidir la seva independència. A hores d'ara, tot indica que, molt a pesar de les maniobres que persegueixen endarrerir la consulta fetes des del nord pel govern de Khartum, que presideix Omar al-Baixir, la votació finalment es podrà dur a terme. A més, segons els analistes, les perspectives són molt favorables perquè el resultat sigui un vot aclaparador de suport que el Sudan del Sud esdevingui un nou estat. D'aquesta manera, el Sudan, el país més gran de l'Àfrica, es dividirà ben aviat en dos. La votació es perllongarà fins al dia 15 i el resultat no se sabrà fins una setmana després.

La celebració del referèndum per la independència del Sudan del Sud forma part de les condicions de l'acord de pau que es va signar l'any 2005 entre el nord i el sud del Sudan i que va posar fi a més de vint anys de guerra civil. L'inici del conflicte armat, això no obstant, es remunta als anys seixanta del segle XX, arran de les desavinences entre un nord dominat pels àrabs de religió musulmana i un sud de majoria cristiana. Un tractat signat el 1972 va aturar momentàniament les hostilitats, que van reproduir-se a partir del 1983.

La pau signada el 2005 ha permès al Sudan del Sud gaudir des d'aleshores de la meitat dels ingressos que genera l'explotació dels jaciments petrolífers, situats a banda i banda de la línia divisòria entre el nord i el sud. Si bé quan foren descoberts, ara fa trenta anys, es creia que els pous de petroli sudanesos eren més aviat pobres, ara es calcula que hi ha unes reserves de més de sis milions de barrils. Segons algunes estimacions, en els darrers cinc anys el govern de Juba, la capital de la regió del sud, ha ingressat uns set mil milions de dòlars. Tot i que el govern assegura que una gran part d'aquests diners han estat utilitzats per a construir escoles i hospitals, la població del Sudan del Sud continua vivint en una situació d'extrema pobresa. Un problema afegit per al desenvolupament econòmic és el dèficit en infraestructures, no debades en una extensió equivalent a la de la península Ibèrica

El Sudan avança cap a la partició

Aquest diumenge es posa en marxa el referèndum per a la independència del Sudan del Sud. La principal incògnita, en cas de separació, és si les dues parts es posaran d'acord per repartir-se els guanys del petroli i evitaran així una nova guerra.

només hi ha una seixantena de quilòmetres de carretera asfaltada.

El procés de separació del Sudan del Sud té el suport dels Estats Units. El president Barack Obama ha demanat al govern de Khartum que deixi que el sud esdevingui independent de forma

pacífica després del referèndum del 9 de gener. De fet, el president de la comissió d'Afers Exteriors del Senat dels Estats Units, el demòcrata John Kerry, va viatjar el mes de novembre passat al Sudan per entrevistar-se amb el president Omar al-Baixir. Segons

Una dona sudanesa surt d'un centre de registre per al referèndum del Sudan del Sud, a finals del mes de novembre passat.

assenyalava el setmanari britànic *The Economist*, Kerry va traslladar a Baixir una oferta: permetre que el referèndum del Sudan del Sud es desenvolupi de forma correcta a canvi que els Estats Units deixin de considerar el Sudan com un país que dona suport al terrorisme. El govern de Sudan del Sud ha agraït obertament el suport dels Estats Units. “Celebrem aquesta posició perquè creiem que el referèndum és la millor opció per evitar un retorn a la guerra”, va declarar fa uns dies al diari *The Sudan Tribune* el ministre d'Informació del Sudan del Sud, Barnaba Maria Benjamin.

Pals a les rodes. En qualsevol cas, les queixes des del sud contra l'actitud del govern de Khartum són constants. La setmana passada, el secretari general del Partit Unit del Sudan del Sud, Justin Ambago Ramba, es queixava en un article al *Sudan Tribune* que el president Baixir continua posant obstacles a la negociació. Segons Ramba,

el govern de Khartum ha proposat donar al sud la seva part dels ingressos del petroli a canvi de mantenir la unitat del país. El vicepresident del Parlament autònom del Sudan del Sud, Atem Garang, li va respondre que “no es pot oferir al poble el seu propi petroli”. Ramba, en aquest mateix article, assegurava que Mandoor al-Mahdi, vicepresident del partit del president Omar al-Baixir, el Congrés Nacional (NCP), ha fet una oferta als seus simpatitzants del sud per tal que no donin suport a la independència: “Tots aquells que lluitin amb nosaltres gaudiran del privilegi de la nacionalitat sudanesa, perquè nosaltres creiem en la causa de la unitat del Sudan i en el destí comú del nord i el sud. El nord serà generós amb ells”, els va prometre Al-Mahdi. A més d'això, la cadena britànica BBC explicava a principis del mes de desembre que el Moviment d'Alliberament del Poble Sudanès (SPLM), el partit liderat per Salva Kiir, l'actual president del Sudan del Sud, acusa l'exèrcit del nord de portar a terme atacs a petita escala, a manera de provocació, a mesura que s'acosta la data del referèndum. Segons els líders de l'SPLM, el govern d'Omar al-Baixir té intenció de provocar una situació de violència per poder restar legitimitat a la votació.

Això no obstant, tot i aquestes queixes, el president Baixir fa mesos que va mostrar-se favorable, a menys amb les paraules, que el Sudan del Sud esdevingui independent. En una entrevista que li va fer el setmanari alemany *Der Spiegel* a finals del març passat, Baixir va recordar el cas de Txecoslovàquia: “Tots aquells que creuen que una solució no violenta del conflicte no és possible estan equivocats, sigui el que sigui allò que els sudanesos del sud decideixin. Els txecs i els eslovacs han sigut els darrers a donar-nos un exemple de coexistència pacífica

El procés de separació del Sudan del Sud té el suport dels Estats Units

i amistosa entre dues nacions que abans estigueren unides”, va assegurar Baixir. De fet, tal com assenyalava l'escriptor Richard Walker, que ha residit al Sudan durant molts anys, en un article al setmanari *The Economist* a finals de novembre, les possibilitats que torni a esclatar la guerra són més aviat poques. Segons aquest expert, el president Baixir encara no ha pogut resoldre el conflicte del Darfur, la regió sudanesa fronterera amb el Txad, que va esclatar el 2003, cosa que ha provocat, segons aquest expert, molta desmoralització entre les forces armades sudaneses. “Una altra guerra és la darrera cosa que Baixir necessita”, assegurava Walker. Per acabar-ho d'adobar, el president del Sudan afronta una ordre de recerca i captura dictada pel Tribunal Penal Internacional de l'Haia per crims contra la humanitat, de manera que no deu tenir gaire interès a haver-se d'enfrontar amb la comunitat internacional per un altre assumpte.

A banda d'això, la clau de tot plegat és la posició de la Xina, un país que ha deixat de ser l'aliat desinteressat de Baixir. Fins ara, el govern de Pequín no havia fet gran cosa per intentar aturar el conflicte al Darfur perquè necessitava el petroli del Sudan. Ara, però, segons assenyalava no fa gaire *The Economist*, només un 6 % del total del petroli que importa la Xina prové del Sudan. És per això que, segons aquest setmanari, segurament els interessos comercials de la Xina amb el Sudan del Sud faran que el govern de Pequín no s'oposi a la seva independència. Val a dir també que resoldre la qüestió del Sudan és una de les prioritats que

“La guerra no és l’escenari més probable”

Richard Downie, membre del Center for Strategic and International Studies (CSIS)

—Heu sigut corresponçal de la BBC al Sudan i ara dirigiu el programa d’Àfrica del CSIS. Fa poc va viatjar amb una delegació al Sudan per veure la situació sobre el terreny. Creieu que el referèndum es durà a terme d’una forma neta i eficaç?

—Em temo que no. El sud del Sudan és un territori molt subdesenvolupat i el referèndum presenta una sèrie de desafiaments logístics que no es podran superar del tot. El cens s’ha endarrerit diversos mesos i és molt possible que el dia del referèndum molta gent es presenti als col·legis i no pugui votar. Això podria ser utilitzat per Khartum per qüestionar la validesa de tot el procés.

—És possible que torni a esclatar una guerra entre el nord i el sud del país?

—Sí, és possible, però no crec que sigui l’escenari més probable. La meua impressió després de visitar Khartum és que el govern no té una estratègia clara per abordar la possible secessió del sud. A més, hi ha moltes divisions al govern del nord. Sota el meu punt de vista, el més probable és que l’endemà del referèndum el nord accepti el resultat. Ara bé, el llarg termini de sis mesos posterior a la votació i previ a la declaració d’independència és el que presenta el major risc. Es podrien produir enfrontaments aïllats que acabessin portant a una major confrontació. Khartum té un llarg historial de no complir els acords signats.

—Davant d’aquesta situació, quina serà l’actitud de la comunitat internacional?

—Em temo que no té tampoc una estratègia clara més

enllà de donar suport a la celebració del referèndum a la data fixada. En la mesura que el referèndum sigui conduït d’una forma més o menys neta, i el resultat sigui clar, la comunitat internacional podrà mostrar una postura unida i més contundent. Si no fos així, la comunitat internacional podria restar inactiva. A més, només hi ha uns deu mil cases blaus desplegadas al país, que és una xifra massa petita per a poder evitar l’esclat d’una guerra.

—Creieu que si Khartum accepta la secessió del sud això podria animar altres regions a fer el mateix i provocar la completa desintegració del país?

—Aquesta és una teoria prou popular, però no crec que sigui l’escenari més probable. Molta gent creu que el govern del nord podria reaccionar a una secessió del sud amb un comportament de mà dura respecte a la resta de regions per deixar clar que no tolerarà cap altra independència. Si això fos així, sí que potser la supervivència del Sudan a llarg termini podria veure’s afectada.

—I el sud, pot ser un estat independent viable?

—Certament, haurà de fer front a molts desafiaments, i no només en termes de desenvolupament econòmic i social. Les diverses faccions polítiques tenen un historial de lluites entre elles, i no han cicatritzat. Per això, molta gent preveu que un cop assolida la independència, pot iniciar-se una guerra civil dins el sud. Però potser són uns temors una mica exagerats per part del nord.

EL TEMPS

*Ricard González
Washington*

s’ha marcat Ban Ki-moon, el secretari general de les Nacions Unides.

Per tot plegat, tot sembla indicar que la partició del Sudan serà ben aviat un fet. A partir d’aleshores, el principal repte dels governs del nord i del sud serà posar-se d’acord per repartir-se els beneficis del petroli, ja que després del referèndum caldrà renegociar

l’acord del 2005. En aquest sentit, tot i que gran part dels pous són al sud de la frontera, el govern de Khartum juga amb l’avantatge que disposa dels oleoductes per a transportar-lo cap al mar Roig. Segons assenyalava Richard Walker al setmanari *The Economist*, el nord, molt més ben equipat militarment, s’ha adonat que no pot controlar

el petroli per la força de les armes. Tanmateix, segons aquest expert, és molt més probable que el conflicte es produeixi dins del mateix Sudan del Sud, ja que és un país molt dominat per les tribus, molt geloses de la seva cultura i del seu territori.

Xevi Camprubí